

Садржај

Увод	2
Полазне основе	
Међународни нормативно - правни оквир	
Домаћи нормативно – правни оквир	3
Процес израде Акционог плана за равноправност Општине Житиште	
Садржај Локалног Акционог плана за равноправност Општине Житиште	5
Анализа стања	
Социо – демографске карактеристике Општине Житиште	6
Стање на тржишту рада Општине Житиште	11
Родно засновано насиље	13
Политичко оснаживање жена	22
Туризам, спорт и рекреација	26
Образовање	28
Здравствена заштита	30
Табеларни приказ циљева и активности Локалног Акционог плана Општине Житиште...	33
Праћење и евалуација Локалног Акционог плана	43

Комисија за родну равноправност СО Житиште образована је 25.02.2005. године. Одлуком СО Житиште, са циљем стварања родне свести, спровођења принципа равноправности полова, развоја и унапређења политике једнаких могућности и праћења стања у домену родне равноправности на територији општине Житиште.

Циљеви комисије су: стварање родне свести, спровођење принципа равноправности полова, развој и унапређење политике једнаких могућности, праћење стања у домену родне равноправности на територији општине Житиште. Задаци комисије су: афирмација идеје родне равноправности, стандарда и механизма; праћење положаја оба пола, посебно жена; сарадња са НВО у области равноправности полова; повезивање и сарадња са другим комисија и лицима за родну равноправност при локалним самоуправа; учествовање у различитим кампањама и акцијама; сарадња на пројектима из области социјалне заштите; популаризација толеранције – мултиетницизма, мултиконфесионализма и свих облика различитости; пружање помоћи при раду женских група, подршка женским иницијативама; подношење предлога и иницијатива, учествовање у припреми одлука и изради извештаја; едукација; сарадња са медијима; усавршавање чланова комисије (семинари, литература).

Неки од резултата успешности Комисије за родну равноправност су: организовање округлих столова и трибина повећање свести жена о предузетништву и предузетничкој култури и положају жена у руралним срединама; едукација запослених и функционера у локалној самоуправи у сарадњи са заводом за равноправност полова; пример најбоље праксе сталне конференције градова и општина у домену родне равноправности; доношење одлуке о равноправности полова.

Након усвајања Одлуке о потписивању Европске повеље за родну равноправност на локалном нивоу на седници СО Житиште, створили су се предуслови да председник 9. Маја 2015. године потпише Европску повељу за родну равноправност на локалном нивоу. Овим чином општина Житиште се јасно определила и указала на важност родне перспективе као саставног дела сваког сегмента рада и развоја општине Житиште.

Полазне основе

Међународни и домаћи нормативно – правни оквир чело родне равноправности и недискриминације је једно од темељних људских права и једно од темељних вредности демократског друштва.

Република Србија је ратификовала међународне инструменте који гарантују родну равноправност и који се непосредно примењују, то су Међународни пакт о грађанским и политичким правима и Европска конвенција о заштити људских права и основних слобода. Република Србија је такође потписница више међународних докумената који гарантују равноправност жена и мушкараца на свим нивоима, од којих су најважнији документи Уједињених Нација (Општа декларација о правима човека, Конвенција о елиминацији свих облика дискриминације жена – CEDAW), Савета Европе (Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода, Европска социјална повеља и конвенција Савета Европе о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици) и Европске уније (Повеља Европске уније о основним правима). Као потписница ових докумената Србија се обавезала да одређеним мерама и активностима допринесе побољшању положаја жена и унапређењу родне равноправности.

Од међународних докумената битно је поменути и Пекиншку декларацију и Платформу за акцију као документ представља најширу политичку основу за креирање политика, стратегија и планова за остваривање родне равноправности. Овај документ предвиђа велики број мера и активности за унапређење положаја жена, које су артикулисане кроз 12 стратешких области. Овај документ не обавезује само државу него и друге актере и пружа препоруке за деловање на свим нивоима.

Поред међународних докумената постоје и релевантни домаћи закони и политике значајне за равноправност полова на локалном нивоу и то су: Устав Републике Србије, Закон о равноправности полова, Закон о забрани дискриминације, Национална стратегија за побољшање положаја жена и унапређивање равноправности између полова 2009 – 2015, Акциони план за спровођење стратегије за побољшање положаја жена и унапређивање равноправности између полова 2010 - 2015.

- **Устав Републике Србије** гарантује једнакост мушкараца и жена и државну политику једнаких могућности („Сл. Гласник РС”, бр.98/2006 , чл. 15. Устава)

- **Закон о родној равноправности**, подразумева једнака права, одговорности и могућности, равномерно учешће и уравнотежену заступљеност жена и мушкараца у свим областима друштвеног живота, једнаке могућности за остваривање права и слобода, коришћење личних знања и способности за лични развој и развој друштва, једнаке могућности и права у приступу робама и услугама, као и остваривање једнаке користи од резултата рада, уз уважавање биолошких, друштвених и културолошки формираних разлика између мушкараца и жена и различитих интереса, потреба и приоритета жена и мушкараца приликом доношења јавних и других политика и одлучивања о правима, обавезама и на закону заснованим одредбама, као и уставним одредбама („Сл. Гласник РС” ,бр.52/2021, - члан 3.)

- **Закон о забрани дискриминације** („Сл. Гласник РС”, бр.22/2009 и 5/2021)

- **Национална стратегија за родну равноправност за период 2016 – 2020.године** („Сл. гласник РС”,бр.4/2016), предвиђа шест главних циљева: а) повећање учешћа жена у процесима одлучивања и остваривање равноправне заступљености; б) побољшање

економског положаја жена и остваривање равноправности у области економске партиципације; ц) остваривање равноправности у образовању, д) побољшање здравља жена и унапређивање равноправности полова у здравственој политици; е) превенцију и сузбијање насиља над женама и унапређење заштите жртава насиља; ф) уклањање родних стереотипа у медијима и промоцију равноправности полова.

У акционом плану за спровођење Националне стратегије локалне самоуправе су означене као носиоци активности и препоручене су активности које треба да спроводе и мере које треба да предузимају у оквиру шест области које обухвата Стратегија и НАП. У области одлучивања, локалне самоуправе су дужне да обезбеде поштовање заступљености од најмање 40% мање заступљеног пола (жена) у представничким телима, позицијама извршне власти, јавних предузећа и установа, али и да спроводе афирмативне мере и улажу напоре за укључивање жена из вишеструко маргинализованих група у процесу доношења одлука.

У оквиру доношења буџета и економског развоја НАП предвиђа родно буџетирање на локалном нивоу и родно осетљиве буџетске линије, као и афирмативне мере на запошљавању жена и подстицању женског предузетништва, у оквиру активности локалних институција. Овим документима су уједно и дефинисане обавезе и могућности локалних самоуправа.

Процес израде ЈАП-а за родну равноправност

Процес израде је базиран на укључености свих актера на локалном нивоу из области родне равноправности, представника локалне самоуправе, удружења грађана који се на неки начин баве питањима родне равноправности, представника образовног, здравственог, културног сектора, као и осталих локалних представника. Можемо рећи да је у самом процесу израде дошло до повезивања различитих, а опет повезаних, сектора локалне власти, што се може сматрати веома значајним у ширем друштвеном смислу.

У процесу израде примењен је пре свега партиципативни метод. Прикупљање података обављено је уз подршку локалних институција, организација и удружења са територије општине Житиште. У сарадњи са представницима радних група извршена је идентификација приоритетних стратешких области. Дефинисани су циљеви и активности у складу са правним оквиром за родну равноправност (Национална стратегија за побољшање положаја жена).

Садржај ЈАП-а за родну равноправност

ЈАП у себи садржи:

1. Анализу стања у областима;
2. Приказ стратешких области и циљева који су дефинисани на основу анализе стања;
3. Табеларни приказ циљева и активности за све 4 стратешке области;
4. Начин, евалуацију и праћење ЈАП.

Основ за анализу стања представљале су области које дефинише Европска повеља за једнакост жена и мушкараца на локалном нивоу, али и стратешке области које дефинише Национална стратегија за побољшање положаја жена.

Стратешке области подељене су у 4 групе и то:

1. Економско оснаживање жена
2. Родно засновано насиље
3. Равноправност у процесу одлучивања у политичком и јавном животу заједнице
4. Родно осетљиво образовање, здравствена заштита, као и туризам, спорт и рекреација

Анализа стања

СОЦИО – ДЕМОГРАФСКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ОПШТИНЕ ЖИТИШТЕ

Општина Житиште се налази у Средњем Банату, на југу се граничи са зрењанинском, на истоку сечањском, на западу кикиндском и на северу са општином Нова Црња и државном границом према Румунији. Седиште општине од 1960. године је Житиште. Сачињавају је 12 насељених места, Житиште, Банатски Двор, Банатско Вишњићево, Банатско Карађорђево, Торак, Међа, Нови Итебеј, Равни Тополовац, Српски Итебеј, Торда, Хетин и Честерег. У саобраћајном погледу житиштанска општина има веома добар положај, јер кроз њу пролази међународни пут који повезује нашу земљу са Румунијом односно Зрењанин са Темишваром. Ова општина по површини заузима 16. место у Војводини. Површина износи 535 км², што чини 2.44% територије Војводине. Површинске воде кроз средишње делове општине протежу се Бегејским канал (25км) и Стари Бегеј (28км). Бегеј је иначе највећа лева притока Тисе у нашој земљи.

Општи подаци о становништву

Укупан број становника општине Житиште по попису из 2011. године износио је 16.786, што је у односу на 2002. годину пад од 3.613 становника, односно 17,71%.

Како попис становништва није рађен због епидемије КОВИД 19 вируса тренутно се не располаже тачним подацима о броју становника. У табели испод налази се превиђен број становника у општини Житиште за 2021. годину, према републичком заводу за статистику. Ако је веровати прогнози општина је доживела пад од 2093 становника у односу на 2011. годину, односно 12,5 %.

Жене	7267
Мушкарци	7426
Укупно	14693

Становништво по полу (процена становништва за 2020. година)

Према пројекцијама за 2020. године, може се видети да на територији општине Житиште има више жена од мушкараца (Републички завод за статистику).

У млађем животном добу има више мушке популације, међутим, старењем становништва повећава се број жена чији је животни век дужи.

Пол	Мушкарци	Жене	Укупно
0	65	66	131
1-4	288	257	545
5-9	352	314	666
10-14	341	345	686
15-19	421	375	796
20-24	410	393	803
25-29	496	411	907
30-34	536	387	923
35-39	474	362	836
40-44	460	404	864
45-49	504	476	980

50-54	614	571	1185
55-59	606	572	1178
60-64	541	545	1086
65-69	525	507	1032
70-74	349	485	834
75-79	194	347	541
80-84	172	298	470
84 и више година	78	152	230
Укупно	7426	7267	14693

Становништво према полу и старости (процена) (Републички завод за статистику)

Према школској спреми и полу (старо 15 и више година), може се видети да је већи број жена без школске спреме, међутим код вишег и високог образовања предњаче жене.

Пол	Мушкарци	Жене	Укупно
Без школске спреме	122	414	536
Непотпуно основно образовање	1011	1567	2578
Основно образовање	2135	2383	4518
Средње образовање	3440	2528	5968
Више образовање	187	223	410
Високо образовање	247	281	528
Непотпуно	8	13	21
Укупно	7150	7409	14559

Становништво према школској спреми и полу (старо 15 и више година), по попису 2011. (Републички завод за статистику)